

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “31” серпня 2020р.

м. Івано-Франківськ – 2020р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна робота з протидії торгівлі людьми
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/7/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 22 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 122 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу полягає в ознайомленні студентів із особливостями явища торгівлі людьми, його історико-соціальним підґрунтям, можливостями й методами протидії йому; формуванні навичок проведення профілактичної роботи по запобіганню торгівлі людьми, індивідуальної роботи з потерпілими, роботи з сім'ями потерпілих та роботи у громаді; оволодінні практичними навичками надання допомоги, реабілітації та реінтеграції потерпілих осіб.

Завдання курсу:

- ознайомити із поняттям торгівлі людьми, підходами до визначення явища;
- дати уявлення про особливості торгівлі людьми;
- ознайомити із загальними принципами практики соціальної роботи з особами, які постраждали від торгівлі людьми;
- розглянути вітчизняний та зарубіжний досвід роботи з особами, які постраждали від торгівлі людьми;
- ознайомити з нормативно-правовою базою щодо соціальної роботи з особами, які постраждали від торгівлі людьми;
- навчити розпізнавати постраждалих від торгівлі осіб, виявляти наслідки торгівлі людьми, відрізняти злочини, пов'язані з торгівлею людьми від нерегульованої міграції, трудової експлуатації, та контрабанди людей;
- сформувані навички проведення превентивної роботи, індивідуальної, групової та реабілітаційної роботи з особами, потерпілими від торгівлі людьми, а також роботи з сім'ями постраждалих.

Компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

СК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

Програмні результати навчання

РН-3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН-5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН-6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН-7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

РН-8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН-13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН-15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН-19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН-21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

РН-22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

РН-23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Окреслення проблеми торгівлі людьми в Україні та світі	Феномен торгівлі людьми у світі та Україні. Визначення торгівлі людьми в законодавстві. Торгівля людьми в контексті порушення прав людини. Різновиди торгівлі людьми. Суб'єкти та об'єкти торгівлі людьми. Поняття країн походження, призначення та транзиту. Специфіка проблеми торгівлі дітьми	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, відповіді на запитання.
2.	Процес торгівлі людьми та індивідуальні наслідки торгівлі людьми	Емоційні, когнітивні, фізичні та поведінкові реакції потерпілих від торгівлі людьми. Посттравматичний стресовий розлад. Явище віктимізації потерпілих від торгівлі людьми.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання, обговорити на семінарі.
3.	Діяльність державних структур, неурядових та міжнародних організацій щодо протидії торгівлі людьми	Суб'єкти соціальної діяльності з проблеми торгівлі людьми. Роль органів державної влади щодо протидії торгівлі людьми. Значення неурядових організацій в здійсненні протидії торгівлі людьми в Україні. Діяльність міжнародних організацій з протидії торгівлі людьми.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

4.	Мережа організацій допомоги потерпілим від торгівлі людьми	Суб'єкти протидії торгівлі людьми. Міжсекторальна співпраця у протидії торгівлі людьми. Спеціалізовані установи для надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
5.	Процеси реінтеграції жертв торгівлі людьми в Україні	Основні труднощі після повернення жертв торгівлі людьми в Україну. Вплив психологічних і соціальних стигм на процеси реінтеграції та реабілітації жертв торгівлі людьми.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання, обговорити на семінарі.
6.	Прояви стигматизації жертв торгівлі людьми в Україні	Типові прояви стигматизації жертв торгівлі людьми. Стигматизація жертв торгівлі людьми – сім'я та суспільство.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
7.	Соціальні аспекти торгівлі людьми	Причини торгівлі людьми. Наслідки торгівлі людьми на мікро- та макрорівнях. Медико-психологічні та соціальні наслідки торгівлі людьми. Медико-психологічні та соціальні наслідки торгівлі людьми для дітей.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

8.	Профілактика торгівлі людьми	Визначити цільову аудиторію для проведення превентивної роботи щодо торгівлі людьми. Ознайомити з напрямками профілактики торгівлі людьми та визначити їх ефективність в Україні. Розкрити роль громадського та державного секторів у профілактичній роботі.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
9.	Практичні аспекти соціальної профілактики торгівлі людьми	Запобігання торгівлі людьми як головний елемент протидії цьому явищу. Визначення основних груп ризику та специфіки різних регіонів. Формування превентивних стратегій. Форми та методи профілактичної роботи. Можливості первинної, вторинної та третинної соціальної профілактики.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
10.	Загальні принципи надання допомоги від торгівлі людьми	Статус потерпілих від торгівлі людьми, їхні права та обов'язки. Принципи надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми. Алгоритм надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми. Невідкладні потреби потерпілих від торгівлі людьми.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
11.	Ідентифікація та потреби потерпілих від торгівлі людьми	З'ясувати особливості процесу ідентифікації потерпілих від торгівлі людьми. Розглянути процес первинного оцінювання потреб потерпілих від торгівлі людьми. Проаналізувати потреби та проблеми потерпілих від торгівлі людьми. Визначити складові плану втручання.	Опрацювати відповідні наукові джерела, скласти план втручання, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

12.	Інформаційно-просвітницька робота з протидії торгівлі людьми	Діяльність соціальних закладів, установ та організацій у сфері протидії торгівлі людьми. Особливості цільової аудиторії. Характеристика груп ризику.	Опрацювання теоретичних питань, наукові повідомлення, дати відповіді на запитання.
13.	Форми та методи роботи в інформаційно-просвітницьких кампаніях з протидії торгівлі людьми	Охарактеризувати особливості просвітницької діяльності серед дітей та молоді; проаналізувати роль, значення і сутність інноваційних методів профілактичної роботи; розглянути суть профілактичних заходів соціального спрямування; розробити рекомендації щодо організації роботи з попередження торгівлі людьми серед дітей та молоді	Опрацювання теоретичних питань, наукові повідомлення, виконання письмових практичних завдань студентами.
14.	Індивідуальні методи роботи з потерпілими від торгівлі людьми та членами їхніх сімей	Розкрити суть індивідуальних методів профілактики торгівлі людьми; охарактеризувати індивідуальне консультування як різновид профілактичної діяльності; окреслити переваги і недоліки заочного консультування	Опрацювання теоретичних питань, наукові повідомлення, виконання письмових практичних завдань студентами.
15.	Групові методи роботи в інформаційно-просвітницьких кампаніях з протидії торгівлі людьми	Окреслити особливості групових методів роботи з профілактики торгівлі людьми; визначити суть методу «тренінг» та особливості його впровадження у профілактичну діяльність; означити переваги і недоліки лекції/міні-лекції як виду профілактичної діяльності; охарактеризувати місце і значення кіно/відео лекторію у профілактичній діяльності;	Опрацювання теоретичних питань, наукові повідомлення, виконання письмових практичних завдань студентами.

		визначити особливості групової дискусії як методу профілактичної роботи; сформулювати суто творчих методів профілактичної роботи.	
16.	Методи роботи з масовою аудиторією з протидії торгівлі людьми	Розкрити суть методу форум-театру та особливості його впровадження; охарактеризувати метод конкурс та його впровадження у профілактичну діяльність; обґрунтувати переваги і недоліки флешмобу як форми профілактичної роботи; означити особливості такого методу діяльності з профілактики торгівлі людьми як квест.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання, виконання письмових практичних завдань студентами.
17-18	Тренінг «Торгівля людьми – як вберегтися від небезпеки»	Опрацювати тренінгові вправи відповідної тематики; підібрати необхідні реквізити.	Провести тренінг

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Контрольна робота	20
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 20
-----------------------------------	--

	балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бочковий О. Віртуальні сподівання реальних результатів у інформаційно-аналітичному забезпеченні діяльності підрозділів кримінальної поліції України. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності підрозділів кримінальної поліції: зб. наук. ст. за матер. Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Львів, 23 берез. 2018 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 33–40. 2. Буреш І. Державне регулювання у сфері протидії торгівлі людьми в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 7. С. 115–118. 3. Буреш І. Європейський досвід державного управління з протидії людям. Економіка і право. 2013. № 5. С. 131–133. 4. Висновок комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності на проект Закону України «Про внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України щодо приведення у відповідність до міжнародних стандартів» (реєстр. № 6243 від 27.03.2017 р.). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61428 5. Гнетнев М., Сингаївська І. Про ключові аспекти кваліфікації злочинів, передбачених статтями 146 і 147 КК України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2017. Вип. 1. С. 44–53. 6. Данильчук Л. Методика соціальної профілактики торгівлі людьми засобами ІКТ. Методичні аспекти соціально-педагогічної діяльності: монографія / за заг. ред. Л. О. Данильчук, І. Ф. Лизун. Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2017. С. 40–122. 	

7. Дідик Н. Причини торгівлі людьми. Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології: матеріали III Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції. Луцьк. 2016. С. 102–105.
8. Домброван О. Взаємодія правоохоронних органів України з правоохоронними органами ЄС у виявленні та розслідуванні фактів торгівлі людьми та нелегальній міграції. Тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції: Боротьба з торгівлею людьми (21 червня 2013 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2013. С. 53–56.
9. Європейська комісія, 2016 р., Довідка про соціальний вимір у Європі. URL: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_en.pdf
10. Запобігання торгівлі людьми в системі професійно-технічної освіти: оцінка ситуації / за заг. ред. К. Б. Левченко, О. А. Удалової. Київ: Україна, 2008. 282 с.
11. Інформаційно-просвітницька робота з протидії торгівлі людьми: метод. рекомендації. / Н. Гусак, І. Романова. К.: Києво-Могилянська академія, 2011. 159 с.
12. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_858.
13. Краєвська О. Міжнародний досвід протидії глобальній проблемі торгівлі людьми. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2015. Вип. 37. Ч. 3. С. 82–89.
14. Криміналістика: навч. посіб. / за ред. Є. В. Пряхіна. Київ: Атіка, 2012. 496 с. Чігер В. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми. Кримінальне право. 2019. № 5. С. 266–269.
15. Левченко К., Ковальчук Л., Удалова О. та ін. Соціально-педагогічні основи протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей: навч.- метод. посіб. Київ: «Агентство «Україна», 2011. 292 с.
16. Монастирська Є. Діяльність міжнародних неурядових організацій із протидії торгівлі людьми. Вісник Львівського університету. Серія: Філософ.-політолог. науки. 2018. Вип. 16. С. 30–173.
17. Орел Ю. Актуальні проблеми боротьби з торгівлею людьми в Україні. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2014. № 1 (32). С. 41–44.
18. Пелешак О. Кібердиверсія як форма сучасної диверсійної діяльності. Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія юридична. № 3. Львів: ЛьвДУВС, 2017. С. 225–243.
19. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо перемішених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 1. Ст. 1.
20. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 482-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>

21. Протидія торгівлі людьми, вчиненої з метою експлуатації праці: науково-практичний посібник. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/protidiya_torgivli_lyudmi-print.pdf.
22. Протидія торгівлі людьми: збірник нормативно-правових актів. К., 2016. 196 с
23. Протидія торгівлі людьми: навч.-метод. посіб. / Н. Гусак та ін.; за ред. Т. Семигіна. К.: КиєвоМогилянська академія, 2008. 166 с.
24. Рудий Т., Зачек О., Кулешник Я. До питання захисту спеціалізованих комп'ютерних мереж підрозділів Національної поліції України, які використовуються у протидії торгівлі людьми. Експлуатація як складова торгівлі людьми: виміри, тенденції та шляхи протидії: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (6–7 червня 2019 року). Львів: ЛьвДУВС, 2019. С. 120–124.
25. Самороков В. Торгівля людьми: кримінально-правовий аспект. Young Scientist. 2017. № 5.1 (45.1). С. 115–118.
26. Топчій А. Нелегальна трудова міграція та торгівля людьми. Висвітлення проблеми у ЗМІ. К., 2008. 399 с.
27. Торгівля людьми як соціальна проблема в Україні: інформ.- метод. посіб. Житомир. 2019. С. 19
28. Торгівля людьми. Основні поняття та види експлуатації. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/16082.html?PrintVersion>
29. Українське суспільство: міграційний вимір: нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К., 2018. 396 с.
30. Філянїна Л., Любова Н. Трафікінг – сучасна форма рабства в Україні: причини та наслідки. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 1. С. 218–220.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Лемко Галина Іванівна
Контактна інформація викладача	+380982278480 halyna.lemko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час занять</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Лемко Г. І.